

Интерактивното обучение – как и защо

Соня Георгиева

Interactive learning how and why: The quality of education is certainly not at the level that would allow prosperitetno performance of today studying broad educational space in a globalizing world. Interactive learning provides a good opportunity for this and razrabotkata explains how and why this can happen.

Key words: Interactive learning.

ВЪВЕДЕНИЕ

Интерактивното обучение печели все повече привърженици през последното десетилетие [Динчийска, Ст., Тоцева, Я, Гюрова, В., др.]. Като един различен и силно личностно ориентиран вариант за работа, той създава предпоставки за качествено учене. В абсолютно всички образователни степени и съдържателни насоки в глобализиращото се образователно пространство ефективността му се е доказала. Силно кореспондиращ с най-просперитетните теории за ученето и личностното развитие от древността до наши дни /Идеята за свободното възпитание като вид социално учене, идеите в педагогиката на сътрудничеството и реформаторската педагогика, потенциата на бихевиористичния подход и други/ той е безспорен. По дискуссионни и не напълно изяснени са въпросите свързани с реализирането му, предвид сложността на организацията, особеностите на връзките активност-интерактивност, интерактивност-игра. Към неразрешените въпроси са и тези, които касаят използването на разнообразните средства включени в процеса на работа, които трябва да се подчинят на изисквания за хигиена на умствения труд, възрастовите особености и индивидуалните характеристики на учениците индивиди и/ или групи.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Изясняването на това що е интеракция, интерактивно учене и как се реализира то са въпросите, които намирам за значими с оглед практическото реализиране на този вид учене - академично и социално.

Отговорът на въпроса можем да открием в детерминантите на интерактивното учене, както и в съществените характеристики на активното учене и тяхното разграничаване. Различията между активно и интерактивно учене в голяма степен е заложено в етимологията на понятията „интерактивност“ и „активност“.

„**Активността**“ според дефиниции в речника е „дееспособност, действеност, енергичност“. Тя се отъждествява смислово и чрез синонимите:

“- дейност, действеност, самодейност, деятелност, бързина, енергичност, пъргавост, интензивност, експедитивност;
- дееспособност, работоспособност;
- оживление, трескавост, движение, раздвижване, кипеж;
- енергия, живот, пъргавина.“

Терминът „**интеракция**“ произлиза от (английската дума „interaction“ от лат. inter + activus действен) се използва в социалната психология и културологията и означава взаимодействие, взаимно влияние между хората или между групи като взаимно стимулиране за действие“[6].

„Интерактивен“ се отнася до дейности на обучаваните, които са взаимни. Става въпрос за следните видове взаимодействия:

- вербални - между връстници, връстници и възрастни /родители и учители/;
- моторни - свързани с обучението /с технически средства-интерактивни/.

В този смисъл се налага отговорът на въпроса „Защо интерактивно учене“ би следвало да заема голяма част в процеса на работа с обучаваните? Като най-кратък

се налага отговорът - защото има дълбоко личностен смисъл за тях и множество предимства съпътстващи процесуалната страна на ученето.

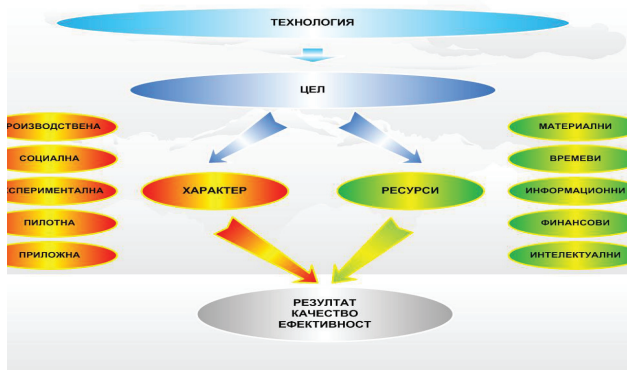
То дава на обучаваните: свободни избори на партньори и средства, на темп за работа, на не малка част от учебно съдържание, на организация, осигурява емоционален комфорт и се явява предпоставка за мотивация.

Другият голям въпрос е как? От гледна точка на множеството възможни иновации, едва ли изчерпателен отговор може да се даде. По-скоро той е скрит в конструктивния педагогически стил, който може да комбинира методи, средства, организация, съдържание и да предпоставя добри практики. Но какво е „добра педагогическа практика“? Може би тайна.

Как да пренасочим ученето от традиционно към интерактивно?

Възможните варианти за модели са следните:

- **“Преструктуриране”** - без да се променя основното учебно съдържание в него се внасят структурни промени. Целта е то да се обогати и да стане по-достъпно както за възприемане, така и за разбиране. Спазва се правилото за интерактивност в работата. Предпоставя се приоритетно място на интерактивното пред традиционното учене базирано на линейния принцип. Таксономията на урока се променя в полза на времето за интерактивна работа. Обучаваните се насочват към самооценяване, базирано на обратна връзка за себе си.
- **“Насочване”** - ученето се подчинява в изключително голяма степен на принципа за природосъобразност. Работата се изнася в тематично подходяща среда-сред природата, в музей, място за демонстрации и експериментирание. Включват се специалисти-сътрудници по избор на учещите-художници, биолози, химици и други.
- **“Отъждествяване”** - почива на интерактивната същност на работата изцяло. Предвиждат се многообразни диалогови действия на различни нива, които обучаваните могат да избират. Те са напълно свободни относно партньора и темпото. Самооценката и личните интереси са в основата на изборите им относно учебното съдържание. Самооценката е неотменна част от работата и е технологично предоставена така, че да е лесна за прилагане и да дава реални резултати. Тя може да се извърши с помощта на различни скали и техники. Дори подробният преглед на схематичното изображение на работния процес, показва потенциция за самооценъчни процедури. Ето как протича той [1. 358]:

В зависимост от степента, в която са включени обучаваните и учебната дисциплина, както и от техния профил на учеци различните модели са приложими. Представям части от възможни варианти за реализиране на подобно обучение. Това са визуални модели, използвани в процес на интерактивно учене организирани по модела „Преструктуриране“.

Темите са както следва:

1. Здравно възпитание като компонент на възпитаността.
2. Категориите „Добро“ и „Зло“ в етическата наука.
3. Глобализацията - същност и проблеми.

Организацията на работата бе детерминирана от следните съображения:

1. Контекстуално релевантно учебното съдържание.
2. Ниво на учебно съдържание, което е достъпно по трудност и дава възможност за:
 - откриване и определяне на проблеми;
 - планиране на начини и средства за решаване на проблемите;
 - набелязване на алтернативи за решения;
 - стимулиране на учеците към правене на прогнози, предвид възможните варианти за решения;
 - постигане на целите с разнообразие от методи, включващи техники, благоприятстващи: визуализацията, перцепцията, дейностите и емоциите;
 - използване на дейности, пряко влияещи върху развитието на знанията и уменията;
 - прилагане на решенията не само в аудиторни, а и в реални ситуации;
3. Реализиране на диалогов учебен процес с минимум монолози и като цяло учебна среда, с повече възможности за мислене, в диалог с другите.
4. Създаване на учебна общност, в която е налице съучастие и споделяне на идеи.
5. Фасилитиране на процеса на обучение, посредством вземане предвид стиловете на учене.
6. Центриране на работата не около запомнянето, а около изграждане на стратегии на учене.

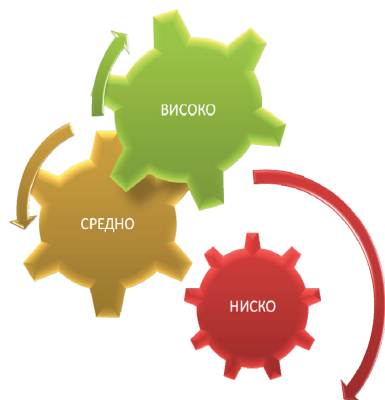
Структурата по отношение на организацията бе изградена съобразно:

- дефиниране на ясни устни или писмени указания;
- точно разпределение на времето по стъпки и дейности;
- подбор на средства за онагледяване – флипчарт, работни листи, презентации, когнитивни карти за технологизиране на стъпките;
- групиране на участниците според работата и качествата на участниците в групи;
- уточняване на роли и задачи.

Резултатите от работата бяха установени посредством: наблюдение и анкета структурирана така, че да даде отговори на въпросите за мотивацията за участие в подобно по вид обучение и инструментите, които обучаваните са приели като част от стила им за работа. Наблюдението, с което картината за ефективността на модела, беше допълнена показва наличие на асертивно поведение, изпъстрено с прояви на въдушевление и радост и нараснали умения за работа в интерактивна среда.

В същото време е налице баланс на познавателните, емоционални и поведенчески области на обучението. Налице са значими разлики в желанието за изпълнение на учебни задачи. В началото нивото на съпротивление е средно, то се засилва с появата на първите трудности и спада при даване на конкретни указания относно технологията на работа, средствата и организацията или при намиране на решения.

работа в традиционна среда

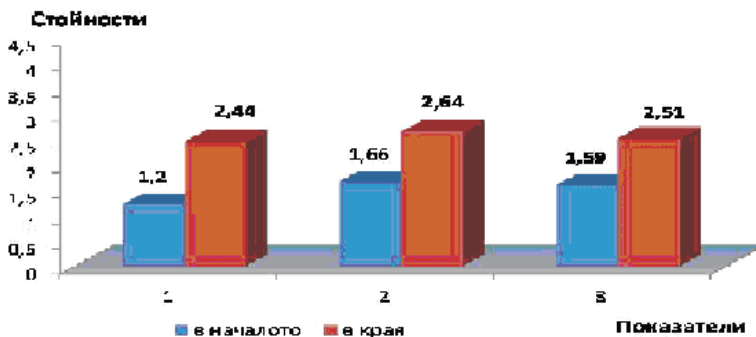
работа в интерактивна среда

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дълговременната работа в тази посока показва тенденции към осмисляне на разнообразието от стратегии за работа като ценност, прояви на по-широкоспектърен интерес към учебното съдържание. Така представените модели ангажират учещите и ги насочват към дискутиране, работа по проекти и казуси, участие в екипи и създаване на групи по интереси, които си сътрудничат. Всичко това допринася за активизиране на обучаваните и осигурява висок дял на участие в дейности по избор.

При работата в интерактивна образователна среда картината на желанието за работа-респективно локуса на контрол силно се променя. Както се вижда от схематичното изображение, при работата в интерактивна образователна среда при решаване на сложни задачи, равнището на възбуда расте успоредно със сложността на задачата. Обобщените резултати от измерване на мотивацията и уменията за работа в интерактивна среда съответно за работата във връзка със здравното възпитание /1/, работата в сферата на етическата наука /2/ и образованието в демократично гражданство /3/ изглеждат така:

Не случайно като говори за институция за придобиване на знания и умения, Цветанска основателно ги нарича „модел за социална общност със своите връзки, отношения и закономерности, в които се апробират еталони за социално поведение и индивидуална изява“ [5, 265-267].

Настоящите резултати доказват това. В поведенческите характеристики на обучаваните има видими положителни резултати за:

- реализиране на добра комуникация със съмишленици и приемане на различията;
- прояви на просоциално поведение;
- засилена мотивация за умствен труд;
- подобряване на стиловете на учене;
- яснота относно спрямо вложените усилия;
- обективизиране на самооценката.

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Георгиева, С., Предучилищна педагогика, 2012. Русе, Авангард принт
- [2] Гюрова, В. и колектив, Интерактивността в учебния процес. С., 2006
- [3] Костова, З., Интерактивни форми за формиране на екологично съзнание и поведение. В: Училището и музеят за екологично образование. С., НИО, 2002
- [4] Тоцева, Я., Ст. Динчийска, Интерактивно обучение на възрастни, 2009
- [5] Цветанска, С., Гражданско образование в училище – дидактически подходи и методически решения В: Стратегия на образователната и научната политика, бр. 5/ 2005, с. 265-267.
- [6] <http://ivanpivanov.awardspace.com/>
- [7] <http://bg.wiktionary.org/wiki>

За контакти:

Доц. д-р Соня Георгие Георгиева, катедра „Педагогика, психология и история“, РУ „А. Кънчев“, e-mail: sonya_uni-ruse.bg

Приложения

Тема

Тема: Здравно възпитание като компонент на възпитаността

Следва включване на двете изображения в диалог насочващ мисленето в посока Получаване на въпроси, свързани със зависимостта и връзката между външния вид и въртешната структура на човешката ръка.

Следва включване на двете изображения в диалог, насочващ мисленето в посока. Получаване на въпроси, свързани със зависимостта и връзката между външния вид и вътрешната структура на човешката ръка.

Разгледайте изображенията. Повторете ги. Какви идеи имате за децата с цел демонстрация и с каква цел? Предложете анализи.

